

CURENTELE ȘTIINȚIFICE ÎN METODOLOGIA DE CARTOGRAFIERE LANDȘAFTICĂ

Ion DANILESCU, dr., conf. univ.

Summary

The study aims to show, but not to guess which of the landfill morphological units are genetically identical or different from each other. Many researchers have one and the same CTNs with different names, all these disagreements are provoked, which factors have been used to highlight the morphological units of the land. As a result of the analysis, it is surprising that the morphological units of different rank are evoked either by the dominant (visible) factors, in some cases and by the reciprocity of the factors (... and the invisible ones) that form morphological unit of different rank of a landshow.

Landșaftologia este o știință destinată cunoașterii complexe a peisajelor în vederea fundamentării reorganizării teritoriilor pentru satisfacerea cerințelor socioeconomice. Ea urmărește studiul integrat al tuturor componentelor mediului natural privit ca ofertant de resurse în relația sa cu societatea umană, privită ca valorificator și consumator – cu condiția ca această valorificare să fie rațională, spre a nu provoca dezechilibre ecologice. Realizarea acestui obiectiv se sprijină pe o cât mai corectă cartografiere landșaftică la diferite nivele taxonomice.

Actualmente, diferite școli de landșaftologie folosesc în cartarea landșaftică mai multe trepte și criterii taxonomice de clasificare a CTN de diferite ranguri ierarhice.

Solnțev N.A., Vidina A.A., Isacenko A.C. și alții, susțin studiul unităților morfologice ierarhizate ale landșaftului după următoarea schemă: **facies - urocișce – loc landșaftic – landșaft** [6, 12, 13, 14],

Soceava V.I., plecând de la ierarhizarea unităților teritoriale pe baze geocologice, stabilește trei ordine de mărime: planetar, regional și topologic. Pe baza acestor ordine de mărime, autorul

elaborează și o clasificare a geosistemelor în două serii: a **geomerilor** și a **geocorelor** [11].

După A.A. Vidina, etapa efectuării cartografierii landșaftice este divizată în două stadii: perioada camerală și cea de câmp. Pentru evidențierea unităților morfologice (facies, urocișce etc.), autoarea propune evidențierea unor anumite criterii dominante care sunt sesizabile pe fotografiile și, deopotrivă, în teren, aspecte geologo-geomorfologice, pedologice, biocenotice [14].

Pentru efectuarea cartografierii și studierea structurii morfologice a unui landșaft, V.B. Mihno [9] subliniază că trebuie să se respecte următoarele considerente:

1. Studiarea zonală a componentelor care formează un complex evidențiat.

2. Studiarea legăturilor verticale care există între componenții unui complex.

3. Studiarea particularităților litogene în formarea CT.

4. Studiarea structurii morfologice a landșaftului.

Cea mai mică unitate de evidențiere și cartografiere este socotită, de autorul citat, **urocișcea**. Totodată, la studierea structurii morfologice a landșaftului, el recomandă să se țină cont de legăturile paradinamice și paragenetice dintre complexele evidențiate.

N.L. Beriuciașvili [1, 2] folosește în evidențierea faciesurilor, trei căi de studiere și evidențiere a unui complex:

1. **Structura orizontală**, unde sunt studiate legăturile lăuntrice dintre componenții care formează complexul.

2. **Structura verticală**, care impune studiul georizonturilor evidențiate în facies. La rândul lor, acestea sunt clasificate în georizonturi de tipul: 1 – omogen; 2 – eterogen – omogen; 3 – omogen – heterogen; 4 – heterogen.

3. **Structura morfologică** a landșaftului.

La studierea structurii landşaftice, autorul foloseşte următoarea schemă: **facies – urocişce – sanahi*** – **localitate**.

Soceava V.I. [11] consideră că cea mai mică categorie de cartografiere este geocora elementară, care reprezintă o asociere **geomeră – biocenoză**, legate funcţional una cu alta. **Geocora elementară** coincide cu o anumită formă de relief, care este strâns legată de procesele de deplasare a particulelor solide, de aceeaşi climă locală, de aceleaşi condiţii de viaţă ale asociaţiilor de organisme din toate biocenozele. Considerentele expuse impun luarea în considerare a geocorei ca element de bază al cartografierii.

Christian C.S. şi Stevart G.A. [5] recunosc trei nivele sistemice în cartografiere:

1. **Site**, adică o porţiune de teren cu acelaşi potenţial de utilizare, oriunde s-ar găsi.

2. **Land-unit**, adică o porţiune de teren, compusă dintr-o asociere de *site* înrudite.

3. **Land-sistem** este complexă şi superioară şi apare ca un ansamblu de *land-unit*-uri.

Brunet R. [4] evidenţiază ca unităţi morfologice, în procesul cartografierii, **geotopul, insula** (sectorul) şi **cartierul**.

M. Deploux [6] arată că atât procesul de cartografiere cât şi organizarea peisajelor (landşaftelor) trebuie să se bazeze pe următoarele considerente: existenţa a trei niveluri importante de organizare sistemică a mediului înconjurător: **spaţiul geografic, peisajul** şi **unitatea elementară a peisajului**; peisajul reprezintă nivelul intermediar direct, imediat observabil, deci el este o entitate concretă, materială, palpabilă, perceptibilă direct pe teren.

Al. Roşu şi Irina Ungureanu [10, pp. 14-15] au relevat că „geomii şi geocorele sunt considerate atât ca taxoni regionali, cât şi topologic superiori”, iar „baza geoecologică a acestei clasificări se

---

* Denumire locală pentru un CT intermediar între urocişce şi localitate, având predominant păduri de fag, cu vegetaţie erboasă, fără tufişuri.

referă numai la geosistemele naturale". Totodată, accentuează că geosistemul (peisajul) reprezintă un sistem fundamental, fiind cea mai mică unitate sistemică de integrare a elementelor componente. „Nivelul la care ansamblul de elemente componente integrate (apă, aer, sol, relief, vegetație, exploatare agricolă, industrială etc.) are funcționalitate, se poate manifesta ca un tot unic, și, în esență, ca și o personalitate geografică” [10]. De unde, fiecărui peisaj îi „corespunde o anumită combinație între componente”, iar „spațial, o discontinuitate, un prag care delimitează peisajul respectiv”.

Această discontinuitate apare fie ca urmare a variației unor componente care schimbă natura întregului sistem, fie a diminuării cantitative sau a dispariției spațiale a unor componente ce fac parte din structura invariabilă a sistemului. Deci, limitele nu sunt niște contururi în sine, ci concretizări, materializări spațiale, ce marchează extensiunea unui anumit tip de funcționalitate sistemică.

Tab. 1 Criteriile taxonomice de clasificare a CTN

N.A.Solnțev A.C.Isacenco A.A.Vidina - (1948-1978)	N.A. Gvozdețkii (1963,1979)	Ch.I. Gerenciuc (1957-1971)	V.I. Procaev (1969)	V.B. Soceava (1975)
Landșaft	Zonă landșaftică	Landșaft	Subraion	Macrogeohoră - District
			Centură	Topogeohora – raion
			Subcentură	
Loc landșaftic	Centură landșaftică	Centură landșaftică	Loc landșaftic	Mezogeohora – loc landșaftic
		Loc landșaftic		
Urocișce	Microlandșaft	Urocișce	Urocișce	
Facies		Facies	Facies	Geohoră elementară – Arie eterogenă
G.Bertrand (1968)	R.Brunet (1968)	C.S. Christian G.A.Stewart (1968)	N.L.Beriuciaș vili (1983)	Al.Roșu I.Ungureanu (1977)
Geosistem	Cartier	Land – sistem		Geosistem (reisaj fundamental)
			Localitate	
Geofacies	Insulă	Land – units		Geofacies

	(sector)			
			Sanahi	
			Urocișce	
Geotop	Parcelă	Sites	Facies	Geotop

Fiecare cercetător, executând o cartare landsaftică, este supus, în măsură mai mare sau mai mică, influenței unor factori de natură subiectivă, ceea ce se răsfrânge și asupra rezultatelor obținute. Se are în vedere faptul că fiecare specialist în domeniu acordă, la ierarhizarea criteriilor pe baza căruia realizează cartarea, prioritate aceluia criteriu considerat de el ca redând în măsura cea mai mare realitatea obiectivă. Ca urmare, și rezultatele cartării diferă. Totodată, practica a arătat că, dacă evidențiem numai CTN dominante, se pierde foarte multă informație și problemele științifice care se cer a fi rezolvate nu au răspunsuri convingătoare.

În baza investigațiilor semnalate și a analizei efectuate pentru unitățile taxonomice folosite la cartarea landsaftică, ne-am oprit la următoarea schemă tipologică adecvată cercetărilor noastre: **geotop – geofacies – landsaft**.

Geotopul este o unitate elementară care reprezintă o porțiune redusă de teren, caracterizată de omogenitatea tuturor componentelor care o formează (o dună, o depresiune interdunală, un ostrov, o dolină, o mlaștină etc.).

Geofaciesul include grupările de geotopuri din cadrul unui complex caracterizat prin condiții și structură morfologică constantă, dar cu grad mai redus de omogenitate.

Landsaftul este unitatea formată din geofaciesuri care au proprietatea de a se conserva în condițiile acțiunii unor factori de influență permanenți și de a se integra organic în subsistemele locale și sistemele regionale.

Cercetările de față doresc să fie o exemplificare și în același timp o argumentare a unei metode, prin care caracteristicile concrete de ordin landsaftologic (geologice, geomorfologice, climatice, biologice, pedologice, antropice) ale unui teritoriu dat pot fi folosite

pentru a optimiza exploatarea sa în folos uman, fără a-i amplifica starea de denaturare/entropizare, deci de echilibru.

Opiniile diferite asupra noțiunii de landsaft – manifestată la nivelul criteriilor de cartare – au generat în literatură divergențe cu un anumit grad de subiectivism, soldate cu multe sisteme de clasificare landsaftologică, de delimitare a landsaftelor, de divizare a acestora, mai mult, diferite în timp, chiar pentru același autor.

Bibliografie

1. Beriuciașvili, N.L., Metodica landsaftno-geofiziceskih issledovani i cartografirovania sostoianii prirodno-territorialnyh complexov, T.U., Tbilisi, 1983.
2. Beriuciașvili, N.L., Ȃtologia landsafta i cartografirovanie sostoianii prirodnoi sredy, Tbilisi, 1989.
3. Brunet, R., Les phenomenes de discontinuite en geographie. Metoiresuet documents, C.N.R.S., vol. 7, Paris, 1968.
4. Christian, C.S., Stewart, C.A., Methodolody of integrated surveys Natural ressources research. Aerial surveys and integrated studies, Proceedings of the Toulouse, Conference, Paris, 1968.
5. Deploux, M., Ecosysteme et paysage, Rev. geogr. Des Pyrenees et du Soud-Ouest, 1972, t. 43.
6. Isacenco, A.G., Fizico-geograficescoe cartirovanie, c. III, Edit. Leningradsco U-ta, Leningrad, 1961.
7. Mihno, V.B., Meliorativnoe landsaftovedenie, IVO, Voronej, 1984.
8. Prokaev, V.I., O susčnosti classifičaii geocomplexov, Ucionye zapisi Sverdl. Ped. In-ta, N 112, vop. 6, Sverdlovsk, 1969.
9. Roșu, Al., Ungureanu, Irina, Geografia mediului înconjurător, Edit. Didactică și pedagogică, București, 1977.
10. Soceava, V.B., Dinamičeschie aspectâ cartografirovania geograficeschih obiectov. “Cartografirovanie dinamichi geograficeschih iavlenii i sostavlenie prognoznâh cart, Tipografia Nr. 2, Irkutsk, 1968.
11. Soceava, V.I., Geosistemy: conțepția i puti clasificaii, Izvestia VGO, ser. Geogr., T. 22, Moskva, 1975.

12. Solnțev, N.A., O nekotoryh prințipialnyh voprosah problemy fizico-geografičescogo raionirovania, „Naucin. Docl.vys. školy” ser. Geol-geog. Nauki, Nr. 2, Moskva, 1958.
13. Solnțev, N.A., K teorii prirodnyh kompleksov, "Vest. Mosk. un-ta", ser. geog., Nr. 3, Moskva, 1968.
14. Vidina, A.A., Metodičescie ucazania po polevym crupnomasštabnyh landšaftnym issledovaniam, LIC MGU, Moskva, 1962.

**FACTORI DE EFICIENTIZARE A COMPETENȚEI
SPECIFICE ÎNȚELEGEREA ȘI UTILIZAREA ADECVATĂ A
LIMBAJULUI DE SPECIALITATE LA ISTORIA ANTICĂ,
TREPȚA GIMNAZIALĂ**

Galina BODAREU, lector universitar

Summary

History creates and develops creative thinking. The correct application of the didactic strategies motivates students to get involved in the discovery of information, to understand their essence. Children learn to compare information from different sources and assimilate notions, facts, processes and historical phenomena. Applying teaching methods contributes to the development of historical language in pupils.

The formation of historical language is a complex and long-lasting process that contributes to the development of thought, imagination and memory. The factors which influence the formation of the competence of understanding and the appropriate use of specialized language in the ancient class in the fifth grade are: interactive teaching-learning methods-assessment, pupil-centered; developing critical thinking, learning motivation; effective communication with the student, promotion of democratic values.

Tendențele noi în modernizarea învățământului istoric presupun nu doar cunoașterea faptelor, evenimentelor, proceselor și fenomenelor, dar pregătirea elevului pentru situații reale de viață prin demonstrarea caracterului aplicativ al cunoștințelor și valențele lor